

Gudenaacentralen A.m.b.a.
Bjerringbrovej 54
8850 Bjerringbro
Sendes til: tbkr@cowi.com

Afgørelse om, at der ikke skal udarbejdes miljøvurderingsrapport for varmeprojekt ved Tangeværket (Bjerringbrovej 54)

Dato: 22-05-2018

Viborg Kommune har den 23. januar 2018 modtaget din ansøgning om et projekt om at etablere en varmepumpe i Tangeværket som skal levere fjernvarme til Bjerringbro.

Sagsnr.: 17/48356
Sagsbehandler: vpflr

Direkte tlf.: 87 87 55 59
Direkte e-mail: flr@viborg.dk

Projektet er omfattet af Bekendtgørelse nr. 448 af 10. maj 2017 (Bekendtgørelse om miljøvurdering af planer og programmer og af konkrete projekter (VVM)), bilag 2 nr. 3a - Industrianlæg til fremstilling af elektricitet, damp og varmt vand (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1) og 3b - Industrianlæg til transport af gas, damp og varmt vand (projekter, som ikke er omfattet af bilag 1).

Afgørelse

Viborg Kommune meddeler hermed, at det ansøgte projekt ikke kræver miljøvurdering. Afgørelsen er truffet i henhold til Bekendtgørelse nr. 448 af 10. maj 2017.

I medfør af bekendtgørelsens § 21 skal Kommunen efter modtagelse af en ansøgning af anlæg omfattet af bekendtgørelsens bilag 2 vurdere, om anlægget på grund af dets art, dimensioner eller placering må antages at kunne få en væsentlig indvirkning på miljøet, så der skal udarbejdes en miljørapport.

Ifølge § 36 skal en afgørelse om, at der ikke er miljøvurderingspligt, offentliggøres. Miljøvurderings-afgørelsen bliver sammen med ansøgningen offentliggjort på Kommunens hjemmeside www.viborg.dk, den 22. maj 2018.

Afgørelsen er ikke en tilladelse, men alene en afgørelse om, at projektet ikke skal igennem en miljøvurderingsproces

Hvis det anmeldte projekt ændres, skal ændringen indberettes til Kommunen, hvorefter der skal vurdere, om ændringen udløser miljøvurderingspligt.

Beskrivelse af projektet

Projektets formål er, at Tangeværket ved etablering af en varmepumpe skal levere fjernvarme til Bjerringbro.

I overordnede træk omfatter projektet etablering af varmevekslere, såkaldte fordampermoduler, i de eksisterende turbinekamre på Tangeværket. De neddykkede fordampermoduler laves i rustfrit stål og er fuldsvejsede uden flangesamlinger under vand. Fordampermodulerne monteres i turbinekamrene bag de gitre, som sikrer, at der ikke kommer objekter ned i turbinerne. Fordampningsmodulerne er komponenter, der monteres med bolte og derfor kan fjernes igen. I fordampermodulerne overføres varme fra åvandet til CO₂. Temperatursænkningen på vandet vil i praksis være ikke målbar (maksimalt 0,08 °C - typisk 0,03-0,05 °C).

Der installeres 8 stk. neddykkede fordampermoduler (4 stk. pr. turbine-kammer). Hvert fordampermodul indeholder 568 kg CO₂. Opbygningen og placeringen af fordampermodulerne betyder, at risikoen for frigivelse af CO₂ er minimal. Det opvarmede CO₂ ledes i et lukket kredsløb til mellemveksleren, hvor varmen overføres fra CO₂ til ammoniak (NH₃). NH₃ ledes ligeledes i et lukket kredsløb, som kun er placeret inde i bygningen med varmepumpen, der er således ingen risiko for udslip af NH₃ til vandmiljøet. Varmen i NH₃ anvendes efterfølgende i varmepumpen til at generere fjernvarme. Mellemveksler og selve varmepumpen placeres i en eksisterende bygning nær Tangeværkets transformerstation nordøst for turbinekamrene. Der opsættes bakker under anlæggets kompressorer således at evt. olielækager opsamles. Oliekredsløbet er alene placeret i maskinrummet, og der er således ikke risiko for at forurene det omgivne miljø.

Installationen af varmevekslere og varmepumpe kan ske uden særlige anlægsarbejder og uden behov for ombygning i nævneværdigt omfang. Som udgangspunkt vil anlægget ikke være synligt udefra, idet projektet etableres inden for de eksisterende bygningsmæssige rammer.

Fra varmepumpen etableres en fjernvarmetransmissionsledning til Bjerringbro Varmeværk i Bjerringbro. Transmissionsledningen vil få en samlet længde på ca. 7,5 km. Anlægsarbejdet gennemføres ved, at der graves render af ca. 1 m i bredden, hvori den nye transmissionsledning lægges. Transmissionsledningen lægges i sand. Anlægsarbejdet gennemføres på hverdage inden for normal arbejdstid.

Placeringen af projektets komponenter er vist på oversigtskortene.

Projektets karakteristika

Det aktuelle projekt med dets dimensioner og udformning kumulerer ikke med andre eksisterende eller godkendte projekter. I forbindelse med projektet vil der ikke være væsentlig brug af naturressourcer, dog skal der bruges ca. 3.750 m³ sand i forbindelse med fjernvarmeledningen. Projektet forventes ikke i driftsfasen, at medføre produktion af affald, forurening samt gener eller risiko for uheld med miljøskadelige stoffer. I anlægsfasen bliver der opbrudt asfalt og der kommer overskudsjord (0,5 m³ pr m fjernvarmeledning) fra anlæg af fjernvarmeledningen. Bortskaffelsen vil ske efter aftale med Viborg kommune.

Projektets placering

Projektets placering vurderes ikke at påvirke bestemmelserne i lokalplaner for området. For den nuværende arealanvendelse i projektområdet, vurderes den miljømæssige sårbarhed at være begrænset.

Gudenåen (inklusive Tange Sø) er udpeget som beskyttet vandløb jævnfør naturbeskyttelseslovens § 3. Viborg Kommune vurderer, at projektet ikke vil medføre forringelser af Gudenåens naturtilstand, da temperaturændringerne praktisk talt ikke er målbare. Der vurderes heller ikke nogen påvirkning af Tange Sø, idet det her er forudsat, at der ikke sker en væsentlig ændring af vandspejlet for Tange Sø. Det vurderes ikke at projektet påvirker terrestriske naturtyper. Der hvor fjernvarmeledningen krydser beskyttede naturtyper forventer ansøger at krydsning sker med styret underboring.

Gudenåen er målsat til god økologisk tilstand i vandområdeplanerne for 2015-2021. Den nuværende samlede økologiske tilstand i Gudenåen er ringe, hvor tilstanden for smådyr er moderat, mens den er ukendt for fisk og ringe for vandplanter. Selve Tangeværket udgør en spærring i Gudenåsystemet, en indsats i forhold til spærringen er dog udskudt til næste planperiode. Miljøstyrelsen formulerer, på baggrund af en forespørgsel fra Viborg Kommune i forbindelse med

behandlingen af Tangeværkets ansøgning, selv status i forhold til Tangeværket på denne måde:

"I de nugældende vandområdeplaner for perioden 2015-2021 er Tangeværket registeret som en spærring for kontinuiteten i dele af gudenåsystemet, som forhindrer målopfyldelse. Fristen for de berørte vandløbstrækningers målopfyldelse er forlænget til den kommende planperiode 2021-2027 og stillingtagen til en indsats, der skal sikre målopfyldelse, er udskudt til den planperiode af tekniske årsager.

Forslag til vandområdeplaner for perioden 2021-2027 offentliggøres senest den 22. december 2020 efter beslutning af ministeren. Først på dette tidspunkt vil der være taget foreløbig stilling til den spærring, som Tangeværket udgør. De endelige planer forventes offentliggjort ultimo 2021.

Der er således ikke på nuværende tidspunkt truffet beslutning om indsatser i den kommende planperiode 2021-2027, herunder en indsats ved Tange Sø, der skal sikre kontinuiteten i gudenåsystemet. Det kan i midlertidigt ikke afvises, at en indsats, der skal sikre målopfyldelse, vil udgøre en passageløsning med den konsekvens, at der ikke længere ledes vand ind i Tangeværkets turbiner i samme omfang som på nuværende tidspunkt, hvorved den påtænkte investering ikke vil kunne udnyttes som forudsat. Erstatningsspørgsmål i den forbindelse er ikke afklaret."

Selve projektet medfører kun mindre fysiske ændringer/installationer på værket.

Viborg Kommune vurderer, at projektet samlet set ikke vil påvirke muligheden for målopfyldelse.

Myndighedshøring

Udkast til afgørelsen har været sendt i myndighedshøring ved Silkeborg, Favrskov og Randers kommuner og Miljøstyrelsen. Der er stillet spørgsmål ved om screeningen skulle:

1. omfatte ledningsnet til alle fire andre byer.
2. omfatte skiftet fra produktion af strøm til produktion af varme.

Desuden er der spurgt om:

3. projektet kræver en ny vandindvindingstilladelse.
4. projektet fastholder vandspejlet i Tange Sø.
5. en risikovurdering for håndteringen af ammoniak. Hvordan vil ansøger sikre anlægget mod at ammoniak kan nå frem til vandløbet i tilfælde af udslip?

Ansøger har i e-mail af 4. maj 2018 besvaret spørgsmålene således:

Ad 1) Projektet omfatter alene, at Tangeværket ved etablering af en varmepumpe vil levere fjernvarme til Bjerringbro Varmeværk (nu Gudenådalens Energiselskab). Det er også grundlaget for Projektforslaget efter Varmeforsyningsloven. Ansøgningen omfatter derfor kun etablering af den beskrevne ledning fra Tangeværket til Bjerringbro Varmeværk. Der er ikke p.t. ansøgt om etablering af ledninger mellem de øvrige byer.

Ad 4) Projektet medfører ikke fysiske ændringer på opstemningsværket, og det vil ikke påvirke vandspejlet i Tange Sø.

Ad 5) Varmeenergien fra vandet overføres til NH₃-kredsløbet via et lukket CO₂-kredsløb. NH₃ kommer således aldrig i nærheden af vandløbsvandet. Endvidere ledes NH₃ i et lukket kredsløb, som kun er placeret inde i bygningen med

varmepumpen. Der er tale om en lukket bygning, som er placeret over 25 meter fra vandkanten. Der er således ingen risiko for udslip af NH₃ til vandmiljøet. Endvidere vil veksleren, der benyttes i fjernvarmekredsen, være fuldsvejste og kompakte pladevarmevekslere for minimal risiko af lækage af NH₃-gas til omgivelser. Der bliver i dette varmepumpeanlæg opsat gasdetektorer såfremt større lækage opstår til omgivelserne. Evt. lækager stoppes/håndteres således med det samme.

For spørgsmål 2 og 3 vurdere Viborg Kommune følgende:

Ad 2) Projektet vil betyde, at der fremadrettet både bliver produceret varme og strøm. Gudenaacentralen planlægger at anvende to af de tre vandkraftturbiner til drift af varmepumpeanlægget. Den tredje turbine planlægges fortsat anvendt til elproduktion. Screeningen forholder sig udelukkende til de ændringerne, som der er søgt om. Screeningen omfatter ikke en vurdering af selve det eksisterende opstemningsanlæg. Selve opstemningsanlægget har højst indgået i vurderingen som et baggrundsniveau, der kumulativt kan få betydning for screeningen af projektet.

Opstemningsanlægget (Tangeværket) har hidtil været drevet på baggrund af en koncession meddelt efter Tangeloven. Folketinget har efterfølgende den 12. december 2013 ved lov ophævet Tangeloven og derved det grundlag, som Tangeværket har været reguleret efter. Tangeværkets drift skulle herefter reguleres efter gældende miljølovgivning. Gudenaacentralen har den 2. april 2014 søgt om tilladelse til indvinding af overfladevand fra Gudenaen til produktion af elektricitet på Tangeværket. Der blev den 5. februar 2015 meddelt tilladelse til vandindvinding. I den forbindelse træf kommunen afgørelse om at skiftet fra lovreguleret til tilladelsesregulering ikke indebar, at der skulle gennemføres en VVM-proces. Dette er senere stadfæstet den 25. maj 2016 af Natur- og Miljøklagenævnet.

Ad 3) Projektet kræver en ny vandindvindingstilladelse efter vandforsyningsloven da der i vilkår 3 til vandindvindingstilladelsen af 5. februar 2015, står at vandet kun må benyttes til produktion af elektricitet. Varmeprojektet kræver derfor en ny vandindvindingstilladelse.

Vurdering af projektets indvirkning på miljøet

Kommunen vurderer samlet set, at det ansøgte projekt ikke vil medføre sådanne påvirkninger af omgivelserne, at der skal udarbejdes en miljøvurderingsrapport.

Kommunen lægger i sin vurdering især vægt på, at projektet i alt væsentlighed ikke påvirker miljøet. Temperaturforskellen før og efter varmepumpen er praktisk talt ikke målbar.

Yderligere oplysninger

Ansøger har udarbejdet en myndighedsplan med oversigt over de nødvendige tilladelser/dispensationer som projektet kræver. Kommunen har kommenteret myndighedsplanen og sendt til ansøger.

Projektet kræver desuden en ny vandindvindingstilladelse efter vandforsyningsloven og en tilladelse efter vandløbsloven til ændring af opstemningsanlægget. Disse behandles selvstændigt.

Der er med denne afgørelse ikke taget stilling til anden lovgivning.

Denne afgørelse tilsidesætter ikke eventuelle servitutter og privatretlige aftaler.

Klagevejledning

I henhold til miljøvurderingslovens § 49 kan afgørelser truffet i henhold til § 21 påklages til Miljø- og Fødevarerklagenævnet for så vidt angår *retlige* spørgsmål. Klageberettigede er enhver med retlig interesse i sagens udfald, landsdækkende foreninger og organisationer, der som hovedformål har beskyttelsen af natur og miljø eller varetagelse af væsentlige brugerinteresser indenfor arealanvendelse.

Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på Miljø- og Fødevarerklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Her kan du også læse mere om klagenævnets sagsbehandling. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk, hvor du skal logge på med NEM-ID. Klagen sendes automatisk gennem Klageportalen til Kommunen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Kommunen i Klageportalen. Når du klager, skal du, som privatperson, betale et gebyr på kr. 900, mens interesseorganisationer og virksomheder skal betale kr. 1.800. Det nævnte gebyr reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks med virkning for klager, der modtages i nævnet fra og med den 1. februar 2017. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Klagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen. Hvis du på grund af særlige forhold ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til Kommunen. Kommunen videresender herefter anmodningen til klagenævnet, som afgør, om anmodningen kan imødekommes.

Søgsmål

Hvis du vil indbringe afgørelsen for domstolene, skal dette ske inden 6 måneder fra afgørelsens modtagelse.

Har du spørgsmål, kan du kontakte mig på telefon eller e-mail.

Med venlig hilsen

Florian Rasmussen
Biolog

Bilag:

1. Oversigtskort
2. Bygherres ansøgningsskema
3. Bygherres projektbeskrivelse
4. Bygherres tillæg til projektbeskrivelse

Kopi til:

- Danmarks Naturfredningsforening, afd. Viborg, dnviborg-sager@dn.dk
- Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
- Friluftsrådet LimfjordSyd, ajj-7600@webspeed.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
- Dansk Ornitologisk Forening, lokalafd., viborg@dof.dk
- Viborg Museum, oldtid@viborg.dk
- Bjerringbro Lystfiskerforening, Jon Rose, jrose@grundfos.com
- Danmarks Sportsfiskerforbund, post@sportsfiskerforbundet.dk
- Danmarks Sportsfiskerforbund, jkm@sportsfiskerforbundet.dk
- Dansk Kano og Kajak Forbund, dkf@kano-kajak.dk
- Dansk Forening for Rosport, dffr@roning.dk
- Aktive fritidsfiskere i Danmark, afid@aktivefritidsfiskere.dk
- Fiskeriinspektoratet, frederikshavn@naturerhverv.dk

- Foreningen til bevarelse af Tange Sø, kontakt@tangesoe.dk
- Foreningen til nedlæggelse af Tange Sø, gudena@mail.com
- Miljøstyrelsen, Vasevej 7, 8920 Randers NV, ojl@mst.dk
- Favrskov Kommune, favrskov@favrskov.dk
- Silkeborg Kommune, kommunen@silkeborg.dk
- Randers Kommune, Hanne Wind-Larsen, Hanne.Wind-Larsen@randers.dk

Bilag 1: Oversigtskort

